

Za MUDr. Marií Voříškovou, jednou z klíčových osobností české dětské kardiologie

V pondělí 16. března 2026 zemřela ve věku 95 let MUDr. Marie Voříšková, dlouholetá primářka kardiologického oddělení Dětského kardiocentra a jedna z osobností, které zásadně formovaly českou dětskou kardiologii.

Dětská kardioložka MUDr. Marie Voříšková nás opustila v pondělí 16. března 2026 několik dní po svých 95. narozeninách. Spolu s dětským kardiologem prof. Milanem Šamánkem a dětským kardiochirurgem prof. Bohumilem Hučínem patřila k trojici zakladatelů strukturované, celoplošné a zároveň centralizované dětské kardiovaskulární péče v České republice. Pocházela z Polabí, z kraje Bohumila Hrabala. Narodila se v roce 1931 v dělnické rodině v Kostomlatech nad Labem a vyrůstala v těžkých sociálních podmínkách jako nejstarší ze čtyř sester bez otce, který tragicky zahynul na začátku druhé světové války. Její osud dobře dokumentuje složité peripetie poválečné doby. Po absolvování měšťanské školy nastoupila v 15 letech do svého prvního zaměstnání a záhy poté vstoupila i do KSČ, ve které hledala spravedlivější budoucnost. V roce 1950 ji prozíravost osudu předurčila k celoživotní pouti medicinou. Nastoupila do přijímací kanceláře Masarykova sanatoria na Dobříši a intenzivně se zajímala o možnost dalšího studia, složila maturitu a začala studovat na Lékařské fakultě v Plzni. V roce 1952 dostala nabídku vedení fakulty studovat na Leningradském (nyní Petrohradském) pediatrickém medicínském institutu dětského lékařství, kde promovala v červnu 1958 s vyznamenáním, a její život byl poté již navždy spjat s dětskou medicinou.

V roce 1959 nastoupila jako sekundární lékařka na druhou dětskou kliniku prof. J. Houška na Karlově v Praze. V 60. letech se tam pod vedením doc. Hany Padovcové poprvé setkala blíže s rodícím se oborem dětské kardiologie, kterému se upsala na celý život. V 60. letech se také poprvé na stejném pracovišti setkala s výjimečnými osobnost-

mi, jakými se později stávají dětský kardiolog Milan Šamánek, dětský kardiochirurgové Bohumil Hučín, Jaroslav Stark a další. S nimi prožívá bouřlivý rok 1968 plný nadějí a zklamání, které bezprostředně ovlivňuje i vývoj jejího oboru. Nesouhlasí se vstupem vojsk Varšavské smlouvy do ČSSR a je jí v reakci na to zrušeno členství v KSČ.

V normalizační době se plně věnuje klinické práci. Složitá 70. léta tráví na Dětské klinice v Praze na Karlově. Od roku 1970 vede kardiologické oddělení 2. dětské kliniky. K zásadnímu obratu dochází v roce 1977, kdy se zapojuje jako klíčová členka týmu a primářka kardiologického oddělení do práce nově vzniklého Dětského kardiocentra ve Fakultní nemocnici v Motole (**obr. 1**). V té chvíli může zúročit všechny své klinické znalosti ve prospěch dětí s vrozenou srdeční vadou. Vidí před očima růst oboru, který začíná spolu s dětskou kardiochirurgií poprvé celoplošně měnit dříve nepříznivou prognózu vrozených srdečních vad. Předává dál svou neobyčejnou klinickou zkušenost a cit a je inspirací pro celou generaci českých dětských kardiologů, kteří v té době procházejí školením v Dětském kardiocentru. Pomáhá tak vybudovat ojedinělý celoplošný systém péče o děti s onemocněním srdce a cév, za který byla v roce 1984 odměněna spolu s prof. Šamánkem a Hučínem Státní cenou Klementa Gottwalda.

Obr. 1 – Prim. Marie Voříšková (uprostřed) při vizitě s dalšími zakladateli Dětského kardiocentra: kardiologem prof. Milanem Šamánkem (vpravo) a kardiochirurgem prof. Bohumilem Hučínem (vlevo).

Obr. 2 – Tatáž trojice s vrchní sestrou Dětského kardiocentra Inkou Ruthovou (vpravo) na oslavách 30. výročí založení Dětského kardiocentra v roce 2007 v Karolinu.

Mladé nastupující lékařky a lékaře vede k zodpovědné a klinicky orientované práci. Neunikne jí sebemenší detail či pochybení a má přirozený respekt na celém pracovišti. Zároveň je jedním z posledních kardiologů, kteří se ještě museli více spoléhat na své uši a ruce než na přístrojová vyšetření. Většinu své aktivní klinické kariéry prožije bez možnosti složitějšího monitorování, bez echokardiografie a jiných dnes běžných zobrazovacích metod. V té chvíli připomíná prof. Helenu B. Taussigovou, která stála ve 40. letech ve Spojených státech amerických u zrodu první spojkové operace zachraňující život dítěti s Fallotovou tetralogií. Obvyklá otázka prim. Voříškové při problému u pacienta byla: „Sáhl sis na něj? Zeptal ses sester a maminky, jak se mu daří, jak ho vnímají?“ Snaží se o co nejjednodušší a nejméně invazivní terapii tím, že umí patofyziologicky a zejména klinicky posoudit klíčové oblasti léčby, aniž by používala více zásahů, než je nezbytně nutné. V této době se také navždy pro generace českých dětských kardiologů, kteří prošli kardiologickým oddělením Dětského kardiocentra, stává jejich *primářkou* Voříškovou. Funkci primářky kardiologického oddělení zastává do roku 1989, kdy odchází do důchodu. S Dětským kardiocentrem však zůstala úzce spjata až do konce svého života (**obr. 2**). Pomáhá v kódování výkonů v klinickém informačním systému, účastní se indikačních seminářů, se zájmem sleduje rozvoj péče o dospělé pacienty s vrozenou srdeční vadou a tytéž pacienty si i po desetiletích pamatuje jménem včetně jejich diagnóz.

V průběhu let se MUDr. Voříšková podílela na vypracování klíčových dokumentů formujících standardy léčby vrozených srdečních vad: indikačních kritérií k operacím srdce, zásad dlouhodobého pooperačního sledování pacientů a na epidemiologických studiích výskytu vrozených onemocnění srdce. V roce 1980 obhájila závěrečnou zprávu výzkumného úkolu *Život ohrožující srdeční vady u dětí do jednoho roku*, který formuloval postupy diagnostiky a časné chirurgické léčby kritických vrozených srdečních vad u novorozenců a kojenců. Je autorkou kapitol o nemocech srdce u dětí v celostátních učebnicích dětského lékařství a dětské kardiologie. Publikovala samostatně 15 prací a u 35 byla spoluautorkou. Ve své duši však dávala přednost každodenní neúnavné klinické práci před vědeckými tituly. Rodiny dětských pacientů, které léčila, a desítky kolegyně a kolegů, které vyškolila, jí to nikdy nezapomenou.

Dětská kardiologická obec bude na prim. MUDr. Marii Voříškovou navždy vzpomínat jako na neochvějný a skromný pilíř péče o dětská srdeční onemocnění, jakož i na její zásadní přínos k výchově několika generací dětských kardiologů. Čest její památce!

*Prof. MUDr. Jan Janoušek, Ph.D.,
Dětské kardiocentrum 2. lékařské fakulty Univerzity
Karlovy a Fakultní nemocnice Motol a Homolka*